

Yttrande över förslaget ”Strategiska vägval för ett gott liv i ett fossiloberoende Västra Götaland 2030”

LRF Västra Götaland har beretts möjlighet att lämna synpunkter på rubricerat förslag och vi redovisar härmed vårt yttrande.

Inledning och allmänna kommenterar om förslaget

LRF Västra Götaland (nedan LRF VG) företräder närmare 25 000 medlemmar i regionen, av vilka ett stort antal driver företag i de gröna näringarna. Vi ser positivt på framtiden eftersom vi vet att våra varor och tjänster kommer att bli allt mer eftertraktade i en tid där hållbarhet är ett nyckelord. En framtid med en biobaserad ekonomi utgår från ett aktivt jord- och skogsbruk och där har vi alla förutsättningar att lyckas.

Vi vet att Västra Götalandsregionen arbetar progressivt med innovationer och nytänkande vilket vi ser positivt på från olika perspektiv, till exempel stärker det vår konkurrenskraft. Här ser vi gärna ett samarbete med alla intressenter för att utbilda och utveckla både befintliga och blivande företagare i de gröna näringarna. Vi tror att vi tillsammans har kapacitet att göra skillnad och ser oss själva som möjliggörare på vägen mot ett hållbart lantbruk.

Att arbeta för en fossiloberoende region är i våra ögon en självklarhet. Det finns inget annat sätt att hindra klimatförändringen. Samhället måste bli mycket mer effektivt och hitta andra förnyelsebara energikällor. LRF VG delar dock inte i alla hänseenden författarnas bild av hur vi når dit, eller i några fall ens problembeskrivningen. Ska man ha någon chans att nå ett fossiloberoende så är den springande punkten hur man fasar ut det kol som härrör från fossila källor - så som till exempel stenkol, olja och naturgas. Det är här fokus måste ligga.

Vi tycker dock det är positivt att man presenterar åtgärder och inte bara problem, och att man har en bred förankringsprocess. Tyvärr upplever vi att dokumentet i stora delar är inriktat på storstadsfrågor - vilket förvisso är viktigt eftersom staden hyser många människor – men om vi ska hitta lösningar så finns dessa på landsbygden.

2016-10-31

Fokusområde 1, Hållbara transporter

Det är viktigt att minnas att vår region inte bara består av staden Göteborg. Vi finner många förslag om förbättringar för cykel- och kollektivtrafiken, men för oss som idag är bilberoende är dessa lösningar mycket sällan till gagn. Det måste finnas en levande landsbygd för att de mindre samhällen ska bli attraktiva, och landsbygden är dessutom en förutsättning för att vi ska kunna utveckla en biobaserad ekonomi.

Det är bra med satsningar på närturism men i den tid vi lever är det naivt att tro att flygresandet ska minska. Mer troligt är att det kommer öka under överskådlig tid.

Klimatsmarta möten är en viktig fråga och för att nå framgång här är den absolut viktigaste åtgärden bredbandsutbyggnaden. Den går idag alldeles för långsamt, och det är långt kvar till målet om att 90% av alla hushåll och företag ska ha tillgång till 100 Mbit/s som är satt till 2020 – ett mål som dessutom borde vara 100%.

Fokusområde 2, Klimatsmart och hälsosam mat

LRF VG förstår för det första inte hur ”Hälsosam mat” kommer in i den här diskussionen. Syftet är att bli fossiloberoende, huruvida maten är hälsosam eller inte påverkar överhuvudtaget inte matens klimatpåverkan. Man skriver att ”Hälsosamma kostvanor ger ökad efterfrågan på vegetariska råvaror” – såvitt vi kan bedöma så är t ex den kända LCHF-kosten en bidragande orsak till den ökande köttkonsumtionen.

LRF VG tycker det är synd att så mycket fokus läggs på begreppet vegetariskt. Vi menar att det viktiga är att välja mat med omsorg och att ta ett större helhetsgrepp. Det går till exempel alldeles utmärkt att producera nötkött fossilfritt i Sverige. Att ensidigt välja vegetarisk kost behöver inte alls vara positivt varken för klimatet eller övriga miljöproblem. Om man har för avsikt att öka kunskapen om vegetarisk matlagning samt öka den vegetariska konsumtionen så måste man börja med att öka kunskapen om vegetariska råvarors ursprung och produktion. Om konsumenten bara lär sig att animaliska produkter är negativt för klimatet och byter ut det mot vegetariska produkter så kommer vi absolut ingenstans vad gäller klimatproblematiken.

Sverige är ett land som består av mycket varierad natur, och det gör även Västra Götaland. Gemensamt är att vi har stora arealer där den bäst lämpade grödan är gräs. Som bekant kan vi människor inte tillgodogöra oss näringen i gräs, vilket däremot idisslare kan. Dessutom är den absolut mest effektiva

2016-10-31

användningen av gräs att först låta idisslare omvandla det till kött och gödsel, för att sedan äta köttet och utvinna biogas ur gödseln.

Vi har även en mycket effektiv och hög produktion i vårt land. T ex visar FAO att vi producerar nötkött 2,5 gånger effektivare i Sverige jämfört med det globala genomsnittet med avseende på växthusgaser. Våra mjölkkor producerar närmare 9000 kg mjölk per år i genomsnitt, vilket är bland de absolut bästa i världen. Svenska lantbrukare har länge varit framgångsrika inom till exempel utfodring och djuromsorg, och man började tidigt med semin vilket medfört att avelsarbetet har gått snabbt framåt. Bland annat dessa faktorer kombinerade med ett bra klimat har skapat vår framgångsrika animalieproduktion.

LRF VGs bedömning är att vi i Sverige och Västra Götaland skulle kunna producera betydligt mer både mjölk och kött för att kunna föda en större del av Sverige och världens befolkning. Det måste vara absolut klokast att göra det i ett land som vårt, med våra goda förutsättningar. **Hög produktion är klimatsmart!** Om vi i högre grad äter säsongsbaserad mat som är producerad i Sverige och minskar matsvinnet betydligt så är vi på mycket god väg. Svensk mat ger dessutom jobb i Sverige. Eftersom livsmedelsproduktion är utsatt för internationell konkurrens är det viktigt att vi bibehåller och ökar vår konkurrenskraft. Annars riskerar vi att ännu mer produktion flyttar utomlands vilket i sin tur medför en ytterligare belastning på klimatet.

I enlighet med resonemanget ovan finner vi det anmärkningsvärt att förslaget på flera ställen förespråkar stadsodling – det bidrar ytterst lite till den totala produktionen och är med största sannolikhet knappast klimatsmart. Det kan dock vara en bra åtgärd för att öka medvetenheten om livsmedelsproduktion hos gemene man, så ur pedagogiskt synvinkel är det möjligen klokt.

Vi delar författarnas åsikt om att köttkonsumtionen bör minska, men i detta proteinskifte måste man vara noggrann med vilka alternativ man väljer. LRF VG ser en risk i att samhället allt oftare spelar med djurrättsaktivisternas kort. Dessa har en helt annan agenda än att nå klimatmålen – deras mål är att all animalieproduktion ska upphöra och vi ser stora risker med både deras mål och medel.

I Norge gjordes nyligen en studie av Norges Miljö- Och Biovetenskapliga universitet, där man kom fram att om man väljer att ha en köttfri dag i veckan motsvarar detta bara en bilresa på 25 mil under ett helt år. Det kanske vore bättre med en bilfri dag i veckan?

2016-10-31

Fokusområde 3, Förnybara och resurseffektiva produkter och tjänster

Som nämnts ovan finns potential för produktion av biogas i vårt län, och det mest effektiva sättet att producera den på är att låta idisslare beta gräs för att sedan utvinna gas ur gödseln. Därför förstår vi inte riktigt meningen om att man ska odla ”biogrödor på jordbruksmark där man inte konkurrerar med livsmedel”. Vilka biogrödor avses här? Tänker man sig energiskog så är LRF VGs bedömning att en sådan produktion både talar emot meningen på s 42 ”Säkerställ att jordbruksmark i första hand används för livsmedelsproduktion” och de olika resonemangen om att Västra Götaland ska vara en attraktiv plats att leva och bo. Vi undrar också vad som avses med meningen ”Säkerställ skogsmark i Västra Götaland” (s 27)?

Fokusområde 4, Sunda och klimatsmarta bostäder och lokaler

Under denna rubrik anser LRF VG att man ska framhålla den inhemska träproduktionen betydligt mer. Betong har mycket stor klimatpåverkan under tillverkningsprocessen. Idag pratas mycket om att bygga i trä och här tycker vi att förslaget borde göra ett större avtryck. Trä är ett förnybart material som binder koldioxid under en mycket lång tid. Det är ett naturmaterial som vi har mycket god tillgång till i Sverige och som dessutom skapar arbetstillfällen i landet.

Avslutningsvis några frågor som väckts utifrån förslaget:

- Varför tas ingen hänsyn till jord- och skogsbrukets kolbindning? Denna markanvändning bör inte nettobelastas med avseende på växthusgaser.
- Hur är strategin tänkt att finansieras?
- Enligt bildtexten på s 14 står ”industrin, transportsektorn och jordbruket för de allra största klimatutsläppen i regionen”. Enligt diagrammet är jordbrukets utsläpp 11% och de tre största delarna 27% (raffinaderier), 26% (vägtrafik) respektive 19% (industrier). Vi tycker att jordbruket får oproportionerligt stort ansvar i förslaget. Om regionen totalt ska minska sina utsläpp med 80% verkar det inte särskilt effektivt att lägga så stor del av minskningen på den sektor som påverkar 11% av utsläppen (11% är dessutom den totala siffran, köttets andel är betydligt lägre). Mat är också något som vi alla måste ha, och produktion av den påverkar alltid miljön – det kommer vi inte undan.
- Som följdfråga till ovanstående resonemang: **Vart tog industrins, vägtrafikens och raffinaderiernas åtgärder vägen?**

2016-10-31

- Varför nämns inte fisk som proteinkälla? Vi borde vara den region i landet som har störst potential vad gäller fiske både från hav och sötvatten.

Sammantaget anser LRF VG att förslaget måste göra en fokusförflyttning på flera områden. Industri- och transportsektorn måste ta en betydligt större ansvar, det är här vi kan göra verklig skillnad! Det är de facto inte möjligt att producera mat utan klimatpåverkan, men den klimatpåverkan som uppstår i livsmedelsproduktion måste sättas in i sitt riktiga sammanhang. Man kan nämligen inte resonera kring det kol som ingår i fotosyntesens naturliga kretslopp på samma sätt som för fossilt kol, dels på grund av de otroligt stora skillnaderna i omloppstid men också på grund av att fossilt kol är en ändlig resurs.

Livsmedel producerade utanför Sveriges gränser lämnar i de allra flesta fall ett betydligt större klimatavtryck än de som är producerade inom landet, därför anser LRF VG att fokus när det gäller livsmedelsproduktion primärt måste ligga på en högre andel icke-importerad mat. Detta är en klok väg för att nå minskad klimatpåverkan.

Vi tycker ändå att delar av de strategiska vägvalen är inne på rätt väg och ser fram emot fortsatt samarbete för att komma framåt inom alla delområdena.

Med vänlig hälsning,

LANTBRUKARNAS RIKSFÖRBUND

Sofia Karlsson
Ordförande LRF Västra Götaland

Jenny Nilsson
Verksamhetsutvecklare LRF